

TABOR izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 10. uri zjutraj. Njegov redni tir tiskane strani je 160 k, polletno 60 k, letno 120 k, manjše 10 k. Izdane po dogovoru. Pri naročilih opozoriti na plačilo.

Naročniki se pri naročilih TABOR, MARIBOR, Javnišnikova ulica št. 4.

TABOR

TABOR izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 10. uri zjutraj. Njegov redni tir tiskane strani je 160 k, polletno 60 k, letno 120 k, manjše 10 k. Izdane po dogovoru. Pri naročilih opozoriti na plačilo.

Naročniki se pri naročilih TABOR, MARIBOR, Javnišnikova ulica št. 4.

Leto: II.

Maribor, četrtek 9. julija 1921.

Številka: 152.

Poljska v finančni krizi.

Znano je, da je poljska marka na žurbiški borzi padla tako globoko, da sploh ni mogla več notirati. In vendar je poljska republika precej velika in na zunanjo močno. Kje tiči vzrok njene finančne krize? O tem je podal izčrpen poročilo finančni minister Steczkowski na eni zadnjih sej varšavskega sejma (parlamenta). Ker bo marsikateri točka tega poročila zanimiva tudi za nas, osobito glede na primerjavo z našimi razmerami, podamo v izveščku našim omenjenega poročila:

Poljska je imela do zadnjega časa tri valute: marko, rubelj in krono. Pred dogodki v Gornji Sleziji pa se je njena valuta že nekoliko stabilizirala. Posledica tega je bilo, da so cene življenjskega sredstva padle in da delavstvo ni zahtevalo novega povišanja mezd. Dogodki v Gornji Sleziji pa so zrahljali zaupanje, ki ga je pričela dobivati mlada republika v zunanjem svetu in kurz poljske marke je takoj padel.

Upati je, da se bo kmalu pokazalo izboljšanje. Pričakujemo dobro žetev; gornjehlezjsko industrijsko ozemlje bo razdeljeno med nas in Nemce. Že to je dovolj, da kurz marke zopet poskoči vsaj tako visoko, kakor je stal aprila.

Notranje politična kriza je zavlačevala izgotovitev budžeta za tekoče proračunsko leto. Naše državno gospodarstvo ne stoji v nobenem oziru ugodno. Morali smo ga zgraditi popolnoma iznova. Če izvzamemo Galicijo, nismo imeli nikjer zaključene finančne administracije in tudi uradništva nismo mogli prevzeti, ker tako v Rusiji kakor na Pruskem ni mogel noben Poljak postati finančni uradnik.

Upam, da bo mogoče deficit tekočega leta vsaj za toliko znižati, da ne bo narasel naš državni dolg pri Poljski kraljova kasa pozycowka, ki iznaša sedaj 127 milijard papirnih mark.

Vplačevanje davkov se je sedaj izboljšalo. Lansko leto smo prejeli 4,5 milijard; prisilno posojilo, katerega smo preračunali na 12 milijard, je pa prineslo 44 milijard. Nekateri davke smo povišali, tako n. pr. zemljiški davek za 900 odstotkov.

Z obžalovanjem pa moramo omeniti, da še vedno ni uspelo si pridobiti posojila v inozemstvu. Pričakujemo pa z vso gotovostjo, da spričo bližajoče se rešitve naših mejnih vprašanj in konsolidacije notranjih razmer vendarle ne bomo dolgo zaman trkali na tuja vrata. Zlasti zaupamo v pomoč Amerike.

Naš izvoz je precej padel, zlasti izvoz lesa in nafte. Radi tega je v inozemstvu malo našega denarja. V jesenskih mesecih se bo izvoz prav gotovo dvignil, s čimer dobimo v državo tuje valute.

Izgleda, da še ni časa za uvedbo novega poljskega denarja. Mnenja o času izmenjave in o relaciji so še jako razdeljena. Velika skupina strokovnjakov stoji na stališču, da je že nastopil čas, ko bi bili lahko s pomočjo inozemskega kapitala osnovali privatno banko, ki bi takoj spravila nov denar v promet. Jaz sem drugega mnenja. Mi moramo kurz marke stabilizirati ter v državnem gospodarstvu doseči do ravnotežja. Naša narodna banka bo lahko nastala šele takrat, ko bo naš budget v resnici urejen in ko res ne bodo prihajali v promet novi milijoni dosedanjih bankovcev. Imamo tudi že nekaj zlatih zaklad, ki smo ga deloma zbrali sami, deloma pa ga spravi Rusija kot plačilo v smislu riške pogodbe. Z in pol milijona zlatih kron

Nameravani komunistični prevrat.

LDU Beograd, 7. julija. Preiskava radi atentata se je tekom današnjega dne nadaljevala pozno v noč. Danes je bila zaslišana žena šoferja Mladina Marinkovića, Milica, o kateri se misli, da obstoje razlogi za zapor, ker je do gotove meje obremenjena po izpovedbah atentatorja in njegovega sokrivca Csakija. Popoldne ob 16. uri je pričelo zasliševanje Jožefa Mojzesa, okoli 30 let starega soboslikarja madžarske narodnosti. Po svojem lastnem priznanju je prišel pred 4 meseci iz Madžarske v Novi Sad, kjer je vzdrževal zveze s komunisti na Madžarskem. Zatem se je spoznal s tipografom Jovanom Jovanovićem in krojačem Kolačkom ter z ostalimi člani terorističnega odbora. Sprejet je bil kot izreden član v teroristični odbor v Novem Sadu in mu je bila že poverjena nekaka misija za skrivanje bomb skupno s Csakijem. Nadaljnja njegova priznanja so potrdila vse, kar so doslej izjavili Stejić, Csaki in Kolaček glede priprav za atentat. Ob tej priliki je bil zaslišan tudi radi eksplozivnega materiala, ki so ga večerj našli na vrtu Juhacsa. Izjavil je, da je ta eksplozivni material zakopal skupno s Csakijem in Juhacsem in da je municija bila namenjena, da se porabi za razstrelitev velikega železniškega mostu med Slavonskim in Bosanskim Brodom. Most bi se imel porušiti takoj, ko bi bili obveščeni od centrale v Beogradu, da se vodi v Bosni in Hercegovini po-

sebna komunistična akcija, ki bi se imela pričeti skupno z akcijo v Srbiji in Vojvodini. S tem so se hotela preprečiti eventualna premikanja čet. Pri tem zaslišanju Mojzesa se je tudi doznanlo, da so že vse priprave za izvrševanje terorja v naši državi gotove. Početkom aprila t. l. se je vršila širša konferenca komunistične stranke, ki so se je udeležili delegati iz vse države ter se je ob tej priliki razpravljalo o političnem stanju v državi kakor tudi o vseh ukrepih za varstvo komunistov pred obznanom. Na tej konferenci je bilo sklenjeno, da se vsa vseh vprašanja odlože do konca meseca aprila, ko bi se imela vršiti konferenca bolgarskih in naših komunistov na Bolgarskem ozemlju, ker bi imeli tudi bolgarski komunisti podvzeti isto akcijo. Ta konferenca se je tudi res vršila na bolgarskem ter je trajala od 27. aprila do 3. maja t. l. Na tej konferenci so bila rešena vsa vprašanja na ta način, da je bil izdelan načrt za celo serijo atentatov, tako na Bolgarskem kakor tudi pri nas, in sicer na vladarje, na vlado, parlament in vse ugledne politične osebnosti, na važne objekte, kolodvore, različne mostove itd. Načrt je imel izvesti izvrševalni odbor komunistične stranke v Beogradu, in sicer potom posebno teroristične organizacije v raznih krajih države. Prav taka organizacija se je osnovala v Novem Sadu, o ostalih pa še ni ničesar znane, in skuša sedaj policija odkriti tudi druge organizacije.

Ivan Hribar namestnik v Ljubljani.

TIP Ljubljana, 7. julija. Jutri bo podpisan ukaz, s katerim se imenujejo kraljevi namestniki v posameznih pokrajinah. Za namestnika v Ljubljani bo imenovan Ivan Hribar, dosedanji praški po-

slanik. V Zagrebu bo imenovan poslanec Juraj Demetrović, v Sarajevu dosedanji predsednik dr. Gjurgjević, v Splitu dr. Petrić, član stola sedmorice v Zagrebu.

Dr. Korošec stopi v vlado?

TIP Ljubljana, 7. julija. V Beogradu se govori, da bi bil dr. Korošec voljen se pogajati za vstop v vlado, ker njegova stranka želi praktično sodelovati pri upravi države.

Vrnitev beogradskega Delavskega doma sindikatu.

LDU Beograd, 7. jutri. Jutri se bodo Delavski dom, tiskarna in knjižarna Tučević kakor tudi arhiv sindikalne organizacije po sklepu notranjega ministristva vrnila pravi lastnikom.

Napadalci štaj. dež. glavarja obsojeni.

DUU Leoben, 7. julija. Okrožno sodišče v Leobnu je obsodilo napadalce na deželnega glavarja dr. Rintelena pri znanih dogodkih v Sv. Lovrencu obtožena Singerja in Tertniga radi težke telesne poškodbe in Holzerja radi napeljevanja k temu na 2 meseca težke ječe poostrene z enkratnim trdim ležiščem. V to se je vračunal tudi preiskovalni zapor. Drugi obtoženci so bili oproščeni.

Amerikanci hočejo alkohol.

DKU Washington, 7. julija. Včeraj so se vršile demonstracije proti prepovedi alkohola. Več tisoč demonstrantov je defiliralo pred županom, noseč v gumbicah male stekleničke za žganje.

Zaslišanje komunistov v Splitu.

LDU Split, 8. julija. Včeraj so bili nekateri tukajšnji vodilni komunisti poklicani na policijo, nakar so bili po zaslišanju zopet izpuščeni.

Finančni minister pride v Split.

LDU Split, 7. julija. Tukaj se pričakuje prihod finančnega ministra Kumanudija, ki pride semkaj v kopališče.

Belgarija prosi za preložitve reparacij.

DKU Pariz, 7. julija. Kakor poroča „Temps“, je bolgarska vlada prosila za preložitve reparacijskega plačila na tri leta.

Italijanski zunanji minister potrjen.

DKU Rim, 7. julija. Imenovanje pooblaščenega ministra markiza della Torretta za ministra zunanjih zadev je uradno potrjeno.

Iz Gornje Slezije.

DKU Berlin, 7. julija. „Allgemeine Zeitung“ poroča iz Opolja, da so poljski vstajni napadli Königshütte in med močnim ognjem vdrli v sredino mesta, kjer so razbili in odvedli večino raboj.

dobimo iz zapuščine avstro-ogrške banke na Dunaju.

Za obnovo je država investirala že 10 milijard. Posetniki po vojni opustošenih pokrajin lahko že konstatirajo vpehe. Nismo pa došli do velikopoteznega obnovitvenega programa. Vsled nizkega stanja naše valute je država prisiljena, da žrtvuje velikanske zneske za nabavo živil v inozemstvu, osobito še za dobavo surovin in strojev za industrijo. Za industrijske dobave iz inozemstva je bil osnovan lasten kreditni zavod, kateri emitira obligacije z državnim jamstvom.

Treba je, da čimprej sklenemo trgovinske pogodbe, ki bodo navezale ožje stike med nami in sosednimi državami, osobito s Češkoslovaško.

Evolucija in revolucija.

(Povodom dr. Kramarjeve knjige o Rusiji.)

„Narodni Listy“ so objavili zaključno poglavje odličnega spisa o ruskem vprašanju, ki ga je pod naslovom „Ruske krize“ spisal znani češki politik dr. Karel Kramar. Knjiga izide prihodnje tedne in bo takoj prevedena na francoski, angleški in nemški jezik. Ker dr. Kramar slovi kot izborni poznavalec ruskih razmer, prinašamo v naslednjem kratkem izveščku iz tega poglavja, pridržujoč si, da o knjigi sami še referiramo:

Avtor preiskuje vzroke ruske revolucije in sklepa, da so dala tej katastrofi povod politična in socialna vprašanja, ki pretresajo ves svet. Na velikem telesu Rusije so skušali eksperimentalno udeležiti socialistične nauke in utopije. Kapitalistični gospodarski sistem je privedel do ostre ločitve današnje družbe na eni strani se je zbralo delavstvo, na drugi pa podjetniki. Borba med obema razredoma je vedno naraščala. Buržoazija je pravočasno opazila nevarnost, ki ji preti od organizirane moči delavstva in iz njenih vrst so vstali možje, ki so delovali za sporazum med obema sovražnima taboroma na podlagi politične enakopravnosti in vzajemnega dela. Iz za zadnjega decenija prejšnjega stoletja se je opazilo, da je imelo to delovanje vseh. Evolucija, nauk o postopnem razvoju, je zmaga nad revolucijo. Svetovna vojna pa je tudi v tem oziru povzročila preobrat.

Boljševiška vstaja je z enim udarcem zlomila evolucijski proces in na njegovo mesto postavila poizkus, napraviti proletarijat ne-le za gospodarja države, marveč tudi za gospoda produktivnega in distributivnega procesa. Toda ob enem z evolucijskim procesom so padle tudi velike pridobitve revolucije, enakost in svoboda človeka ter svoboda dela. Ni dvoma, da boljševiški eksperiment predstavlja najgrandioznejši poizkus, kar jili je kdaj šlo za zrušenjem hijerarhičnega družabnega reda in sicer v eni največjih svetovnih držav. Nikdo ni vprašal, ali bo mogel ta poizkus nadomestiti sedanji kapitalistični produktivni sistem z novim boljšim sistemom ter širokim množicam, zlasti delavcem, prinesiti srečo. Poizkus se je ponesrečil. Boljševizem se je vpognil pod duševnim delom in kmalu je bil moral dovoliti koncesije zasebni lastnini ter kapitalistični podjetnosti, s tem pa tudi odstraniti vpliv delavca na produkcijo in mu poslabšati položaj v primeri s poprejšnjim. Kapitalist je obvladal delavca z mezdo, nacionalizirani kapitalizem pa sili delavstvo k naddelu, pri čemer se poslužuje disciplinarnih kazni. Boljševiški eksperiment je pokazal, da bo mogoče izvesti komunizem, ako v njem vidimo cilj človeštva, le s pravično rešitvijo obojestranskih interesov, ki so glede na razmerje med delavcem in kapitalistom nerazdružljivi.

Za spoznanje o tem edino mogočnem

evolucionarnem kompromisu pa se ima človeštvo vsega sveta zahvaliti eksperimentalnemu neuspehu, ki se je vzlic strašnim žrtvam pokazal pri revolucionarni izvedbi socializma v Rusiji.

Rusija, ugotavlja pisec, se bo morala odreči ideji o odrešitvi sveta z revolucionarnimi sredstvi in postaviti na mesto ruskega mesijanizma zdrav patriotizem in samozavesten nacionalizem. Da so te kvalitete v ruskem narodu že poginile korenine, o tem nam pričajo ruski pesniki, tako oni, ki so ostali v Sovjetski Rusiji kakor tisti, ki žive v inozemstvu. Iz njihovih pesnitev veje cvetoč patriotizem in goreča ljubezen do nesrečne Rusije z vso njeno bedo in nevoljo. Oni že danes kažejo, kakšen čut bo enkrat že-le prešil bodočo, novo in osvobodeno Rusijo.

Notranja in zunanja politika.

* Pobjanje habsburške propagande v Češkem. Narodni socialisti so predložili narodnemu predstavništvu načrt o zakonu za pobjanje monarhistične propagande v češkoslovaški republiki. Po tem zakonu je kriv zločina vsak, ki z besedo, sliko, tiskom ali na kak drug način širi propagando v prid Habsburgovcem ali proti republiki sploh in se kaznuje z ječo od 1 do 5 let, v ponovnem slučaju od 5 do 10 let. Vsaka obsodba v gornjem smislu ima za posledico tudi konfiskacijo vsega premoženja v korist države. Če zakrivi ta zločin inozemec, se ima po prestani kazni za vselej izgnati iz države. Vsakdo, ki dela propagando za habsburško-lotarinško dinastijo, se kaznuje z ječo od 5 do 10 let, v težjih slučajih dosmrtno. Istotako se kaznuje oni, ki bi pomagal kakemu članu te dinastije prekoračiti mejo republike, ali zakrival njega bivališče, ali ga financijelno ali drugače podpiral. Enako bo kaznovan vsak član habsburško-lotarinške dinastije, ki bi brez dovoljenja prekoračil državne meje, z ječo od 5—10 let. Če se ti slučajji ponove, se ima brez razlike, da li je bil prvokrat obsojen ali ne, obsoditi na smrt. Končno vsebuje ta zakonski načrt naredbo, da se ima v slučaju, da bi trčili pri izvrševanju tega zakona na odpor, porabiti vojaška sila.

* Popoln neuspeh kongresa III. internacionale? Dosedanje vesti iz Revala poročajo o popolnem neuspehu III. internacionale. Posvetovanja se vrše brez vsakega navdušenja. V kuloarjih vlada dolgočasje in nemir. V obče je ta kongres popolnoma razočaral naide komunistov. Svečani sprejem, ki so ga nameravali prirediti tujim delegatom, je popolnoma propadel. Po ulicah so prišli srečevali samo skupine mimoidočih,

ki so delali ironične opazke. Del Buharinovega programa je moral popolnoma odpasti, ker oblasti niso bile sigurne, kako stališče bo zavzelo meščanstvo. Med pristaši Trockega in Buharina se naravnost opazi nervoznost, medtem ko Leninova pomirljiva politika triumfira. Lahko rečemo, da je ta kongres prinesel popola poraz ekstremnih skupin.

* Tudi v Trstu so protestirali fašisti z enakim uspehom. Razbili eno kavarno, ustavili ves promet in na koncu v resnici dosegli, da je protestiral ves Trst. Toda ne radi reških dogodkov, temveč radi nasilnosti fašistov.

* Ustava in napredek. Ljudem, ki ne morejo utihniti s frazo o reakcionarnosti naše ustave, bo dobro zapisati v album besede, ki jih je izrekel o nemški ustavi znani državnik Bismarck in katere imajo tudi v naših razmerah svoj pomen. Bismarck je dejal na seji dne 10. marca 1877: Mislim, da ima naša ustava sposobnost, da se lahko razvija, in sicer podobno sposobnost, s katero se je razvila angleška ustava, t. j. ne potom teoretičnega postavljanja ideala, ki nima oči, da bi videl zapreke sredi poti; temveč potem organskega razvoja tistega, kar je. — Naj se v njej vedno ohrani progresivni nagon in naj se v tej smeri stori vsak korak, ki je v danem času mogoč in koristen. Menim, da je v organski zvezi z našim večnim ustavnim barantjem tudi to, da se naši ustavi, katere je in ki bo ostala vedno nepopolna, ne da nikdar dovolj časa, da bi si odahnili in si odpočila na začasni stopnji svojega razvoja.

* Hardingova poslanica Evropi. »New York Herald« poroča, da so poslali včeraj predsedniku Hardingu po posebnem poslanecu v njegovo sedanje bivališče mirovno resolucijo v podpis.

— Predsednik Harding je resolucijo podpisal. S tem je vpostavljen med Zedinjenimi državami, Nemčijo in Avstrijo popoln mir. Po povratku v Washington bo izdal predsednik naredbo, da se ameriške čete, ki se nahajajo še v Porenju, odtegnejo. — Predsednik Harding sporoča potom predsednika »United Press« Evropi, da je naloga svetovnega časopisja kot nosilca zapadne kulture, ščititi in podpirati svetovni mir. Mir, ki je naložen narodom, mora biti pravičen, da narod lahko živi in upa, da zopet zavzame ono mesto na svetu, ki mu pristoja. — Časopisje naj skuša narodom razjasniti, da le razorožitev vodi k pravemu prijateljstvu in miru.

* Cez tirolske Nemce se silno pritožuje v »Corriere della Sera« Luigi Barzini, kako da delujejo proti Italiji in navaja pri tem zelo interesantne zgodbe. Barzini pravi, da je geslo Tirolcev zapreti vso zvezo na jug in odpreti

vsa vrata severu. In ker vlada še naprej avstrijski zakonik, laške oblasti pa tega ne preprečijo, ima protiitalijansko delo, ki ga vodi »Deutscher Verband« uspeh. Tako n. pr. so prinesli tirolski listi proti Italiji hujšajoče govore iz deželne zbornice v Innsbrucku. Listi so bili zategadelj zaseženi. Pri sodnijski obravnavi pa je bila konfiskacija dvignjena, ker so bili govori govorniki v deželni zboru Tirolske, ki uživajo po avstrijskem zakonu imuniteto in se zato smejo objavljati po vsej Tirolski. Potemtakem je torej glavno mesto Tirolske, tudi laške, še vedno Innsbruck in kot parlament Tirolske velja Dunaj. Silno se huduje Barzini tudi nad laško vlado, da ne uporabi avstrijskega zakona za nabore, za katere je naravnost izvrsten. Potom vojaštva bi se moglo pridobiti Tirolce za Italijo in ker to »Deutscher Verband« ve, zato agitira proti vojski. V začetku so številni Tirolci vstopili v karabinersko službo in se sijajno obnesli, sedaj pa je to prestalo. Veliko oporo dobi tudi »Deutscher Verband« od nemškega poslanstva v Rimu, ki spretno posreduje za njega. Tako je mogoče, da ne dobi Italijan koncesije, ker prepreči to s svojim vplivom nemško poslanstvo.

* Vprašanje zapadne Ogrske. Pariška »L'Ere Nouvelle« prinaša posamezne odlomke iz poročila Reynalda na zunanji odbor senata. Reynald pravi, da Madžarska opira vse upe na znano spremeno pismo k trianonski pogodbi. Golovi francoski krogi se vznemirjajo, ker se je zapadna Ogrska priznala Nemški Avstriji. Mirovna pogodba sicer to jasno določa, vendar pa se ne sme pozabiti, da so Avstrijci svoje mišljenje napram zaveznikom ponovno pokazali z glasovanjem za priključitev k Nemčiji; zategadelj ni priporočljivo, da Avstrijo v prid germanskemu bloku še povečajo. Zavezniki naj dunajski vladi prijazno namignejo, da njena nepopustljivost napram Madžarski, ki je žitnica srednje Evrope, ni v interesu Avstrije. Nadalje pravi, da mora antanta avstrijsko-madžarskim odnosom, ki so posledica mirovne pogodbe, posvetiti več pozornosti.

Zanimivosti.

Nova vera na Japonskem. Masekornu se zdi, da današnji časi niso več prikladni za ustanavljanje novih ver, ker proroštvo in božje poslanstvo že zdavnaj ni več moderno. Pri nas v Evropi se take stvari tudi res ne obnesejo več. Človeka, ki bi začel oznanjati novo vero, bi ali zaprli kot sleparja, ali pa vtaknili v blaznico, kot norec. V Aziji, osobito v Indiji pa evete proroštvo in božje poslanstvo tudi še dandanes. Tu

no Atlantido. S tem smehom se še danes smeje deca, ker je to smeh večne mladosti in rajajočih vil - dobrotnic. Ta smeh diči vse tiste, ki si vedo osvojiti življenje ter zmagojujejo nad njim in samim seboj. Smeh idealov, smenljaj zvezd.

Tretja stopnja je ona, ki se pojavlja združena z glasom in ki je vedno v nevarnosti, da se vrne v staro barbarsko formo. S tem smehom se smeje velika večina ljudi in njegov pomen je univerzalen za plemena in dobe. Ta smeh je vzklil nad življenjem, ne glede na njegovo resnično vrednost; je vzklil pravega ali nepravega zmagovalca ali premaganca. Smeh vsakdajni filistrski, smeh trenutka za trenutek. Govor razpoloženja, bučanje valovja čustev in nagonov.

Smeh je simbol starih filozofij: sokratične, stoične, epikurejske, platonске. Smeh radi spoznanja, samozatajevanja, uživanja in iskanja. Vsak teh sistemov se da izraziti v niansah smehljaja, v finesah smeha.

Srednjeveškega potnika Danteja vodi smehljaj Beatrice skozi strahote pekla in čistilišča v deželo večnega smeha; v paradiz. Sv. Franjo Asiški pozdravlja s smehljajem svoje solčne, večno nasmejljane domovine mirnega, trpečnega Krista na križu, ki je izdihnil z najglobljim smehljajem, kar jih je kdaj pokazalo človeško meso.

Vse je smeh, kar je veselje, pesem,

di na Japonskem, kjer je ljudstvo že daleč napredovalo v kulturi in ne ostaja mnogo za nami Evropejci, se je pojavila nova vera, katere temeljno načelo je boj proti vojni. Ustanovitelji te vere, ki se zove »omotokio« je bila ženska, prorokinja Nao Degusi, ki pa je že pred par leti umrla. Po omotokiških skrivnih razodetjih je japonski narod od boga izvoljeno ljudstvo, ki je od najvišjega poklicano, da združi vse narode sveta pod eno streho ter odpravi za vselej klanje vojne. Njene dogme proti veri so sestavljene iz vseh mogočih starih ver, tako n. pr. tudi iz krščanske, budistovske, starojaponske itd. Po smrti prorokinje, sta prevzela vodstvo te nove vere Vanizaluro Degusi ter Vasuburo Ozano. Nova poglavarja pa sta postala zadnje čase preveč fanatična in te dni so ju japonske oblasti aretirale radi razžaljenja veličanstva ter radi tiskovnega prestopka. Vsled antinilitarističnih zakonov je ta vera japonskemu vojaštvu prepovedana, kljub temu pa se je o priliki aretacije teh dveh poglavarjev odkrilo, da se nahaja med njenimi verniki tudi 89 aktivnih ter 52 rezervnih častnikov, ki pridejo radi tega vsi pred sodišče. Med obtoženimi se nahaja tudi znan admiral Uzano.

Dnevna kronika.

Maribor, 8. julija

— Političen klub JDS ima svoj sestanek izjemoma v soboto, 9. julija, ker je v torek rojstni dan kralja Petra. Sestanek je važen, ker se bo razpravljalo o podrobnih organizaciji stranke.

— Velike golufije v zagrebski banki. Nedavno se je zgodila v eni večjih zagrebskih bank velika golufija. Nek tovarnar iz Karlovca je telefoniral banki, naj izplača človeku, ki ga on pošilja, 500.000 K. Bančni uradnik je temu ugovarjal, češ, da to ni glas tovarnarja, ki ga on osebno pozna, naka se mu je odgovorilo, da je pri telefonu tovarnarjev sin. Pozneje je prišel nek gospod ter dvignil označenih pol milijona kron. Nedorog potom je dobila ista banka od istega tovarnarja iz Karlovca, nalog, da nakaže potem neke ljubljanske banke 1.200.000 K neki drugi osebi, ki pride iz Jesenic. Ko je banka tovarnarja obvestila, da je njegov nalog izvršila, je ta banko takoj opozoril, da nista niti on niti njegov sin izdala teh nalogov in da je to očividno golufija. Zagrebska banka je nato seveda takoj stornirala svoj nalog pri ljubljanski banki. Pol ure pozneje je prišel v ljublj. banko gospod, se legitimiral, da je ta in ta iz Jesenic in zahteval izplačilo 1.200.000 K. Banka ga je obvestila, da je nalog storniran, ni ga pa dala prijeti. Nekaj dni pozneje dobi zagrebska banka obvestilo Banke

pomlad in mladost. »Gaudemus igitur, juvenes dum sumus...« Razjeda nas bol življenja: smejajmo se! Pokazimo, da duh zmaga nad smrtjo. Smejajmo se, ker imamo v srcu čisto življenje; smejajmo se nad ljubavnimi skrivnostmi in velikimi užutki no mirnega k resnici težečega duha.

Smeh današnjega človeka je moten in voden. Zdi se, da je ves ognjeni sok izpit in da se nimamo ničesar več smejati. Materializem nas vrača k barbarskemu krototu. Zasnuil je našo radost, skalil nam oči in zamrežal ustne. Ne poznamo nians smeha, ne poznamo fines veselja. Grobi smo, nerodni in zaslepljeni.

Dajmo našemu življenju več prostora, nezasečenih radosti, več čiste ljubezni in vsvarajoče plodovitosti. Na mesto v knjigah se učimo modrosti na smejajočih ustnih, ki nas vabijo z darovne preteklosti in ki so vedele ohraniti svoj mir in svojo neskaljenost v najburnejših viharjih časov. Posnemajmo smehljaje onih, ki vidijo nove, neznanе svetove; posnemajmo smehljaje otrok, ki rode pomlad v naših dušah. Zapustimo zakajena bivališča in pojdemo v prirodo, ki je en sam večni smehljaj. Učimo se živeti s smehom. Učimo se umirati s smehom. Ali obstaja še kje večja modrost, ti zamisljajni Hamlet?

Smeh.

Zdi se, da današnji človek ne pozna pravega smeha. Tudi danes se mnogo smejemo, ne le nad smešnostmi, temveč celo nad grozotami. Ali to ni smeh. To je krohot, popačen smeh. V njem je več zlobe in mrznje, kakor veselja in ljubezni. Včasih se iz njega oglasi obup. To je rdeči smeh, kakor ga je opisal Andrejev; to je smeh Oswaldov v Ibsenovih »Strahovih«. Težak je, prisljen, porogljiv in zahrbtn. Smeh cinikov. V njem je resonanca vojne. Včasih nas je same strah tega smeha. Bezimo pred njim in se krohočemo.

Smeh je filozofija. Filozofski sistem. V smehu so skrivnosti sveta in življenja. V njem je zgodovina človeštva, njegovih zablod in uspehov. Nek stari pesnik primerja smeh dihu božanstva. Ko se je smeh pojavil na ustnih danega človeka, je bila premagana materija in človek je prvič duševno občutil radost življenja. Njegov smeh nad posrečenim lovom ali ljubavnim užitkom je bil grob, neotesan, divji. A čas ga je vedno bolj požlajtnjeval in čim zlahnejši je smeh postal, močnejša je bila duša. Prastara indijska pesem pripoveduje o bogu, ki je vsvarjal svet in se smehljaj nad svojim uspehom. Ta smehljaj je bil preludij življenja, vir plodovitne in nikdar nasičene radosti, dela in vsvarjanja. Bil je svet ljubezni.

Razdelimo smeh na tri stopnje: Prva predstavlja tih, komaj viden smehljaj, ki se skriva na ustnih, v očeh in v sijaju obraza. Tako so se smejali bogovi, misleci, svetniki in mučeniki, ki so videli luči tajnostnih, nam neznanih svetov. Ta smeh odkriva renesančne Madone — Madonna della Sedia; z očmi se smeje Leonardo de Vinci jeva Monna Lisa. Ali da gremo daleč nazaj: ali ni na Praksitelovih, Fidiasovih in drugih kipih davnih mojstrov najvišja točka v njihovem umetniškem izražanju baš oni rahli, komaj vidno razliti sij na obrazu, ki daje tem vkamenjenim psiham umetnikov za vsa tisočletja človeške zgodovine prešiti in silo, ali ni to smeh, duševni smeh, smeh nad zagonetko in odgonetko življenja, smeh nad zmago luči in porazom teme?

Druga stopnja smeha je ona, ki se razlije čez cele ustne in ves obraz. Ta smeh očitujejo davní dioskuri in zmagovalci na igrah; to je smeh pevcev in pesnikov, ki jih ne teže nerazrešljive misli in obupni pogoni za obzorji večnosti, ampak ki jim curlja radost z Anakreonta in katerim vžigajo čustva divna bitja na zemlji in v oblakih. Ta smeh je razlit preko Periklejeve Atene kakor zarja čez vrhove modrikastih gora; to je smeh ponosnih rimskih centurijev, ki so osvajali barbarske trdnjave. Smeh renesančnega prebujenja; duh, ki je vodil Watteauov rokoko na otok sreče, na daljino, nezna-

Comerciale Triestine, da je njen nalog izplačati 30.000 lit. označeni osebi izvršila. Preiskava je dognala, da je eden uradnikov zagrebške banke ponaredil podpise in plačilni nalog poslal tržaški banki, ki je denar njegovemu kompanjonu izplačala. Bržkone je isti uradnik tudi v zvezi s prejšnjimi goljufljami. Preiskava, ki se nadaljuje, bo dognala tudi druge sokrivce.

Tatvine. Mariji Dupiš na Tržaški cesti št. 53 je bil ukraden bel namizni prt, vreden 400 K. — Antoniji Simic, stanujoči v Dankovi ulici št. 10 je bilo iz spalne sobe v pritličju ukradeno razno perilo in sicer: 3 ženske srajce, 1 porvnik za zglavnik, 2 obrisači z monogramom I. S., 4 bele servijete z monogramom A. S., 1 spodnje žensko krilo, 1 nov ženski telovnik, 1 ženski ovrtnik, 2 naglavni svileni ruti, 1 bela bluza, 4 rjuhe, in 16 žepnih robcev v skupni vrednosti 3000 K. Tat je splezal v stanovanje skozi odprto okno v pritličju.

Cudno zdravilo za oči je izkušila Antonija Lebl, stanujoča na Meljski cesti št. 59. Policija jo je ustavila, ker je nosila Nemcem nepozabljivo „Wilhelmsblume“ (modriž). Lebl se zagovarja, da rabi ta modriž kot zdravilo za oči, čemur pa naša policija nikakor ne veruje, ter jo bo primerno poučila, da se modriž rabi le še preko naše državne meje kot zdravilo.

Izgubljen. Ing. Washington Valenta Camilo je izgubil na Glavnem trgu rdečo usnjato denarnico s 40 K vsebine.

V Pesnici je g. Anton Kerenčič, gostilničar, nabral v veseli družbi 100 K za Jugoslovensko Matico.

Iz bolnice je pobegnila na Aleksandrovi cesti št. 51 stanujoča Julijana Agner, kjer se je nahajala radi neke bolezni. Policija jo je prišla in oddala nazaj v bolnico.

Klerikalna občina proti avtonomiji. Tajništvo SLS je v „Straži“ s posebno debelimi črkami javilo, da je občinski odbor na Zg. Polskavi ves v klerikalnem taboru. Pred kratkim se je še v posebni notici zgražala, da okrajno glavarstvo ne ve, kako odločno klerikalen je župan U. na Zg. P. Toda — laž ima včasih tudi pri „Straži“ kratke noge. Pred par dnevi je zahteval pri občinski seji te tako odločno „klerikalne“ občinske župnik Sebat sklep za znano klerikalno avtonomijo. Obč. odbornik učitelj Rainer pa je odbornikom takoj pojasnil klerikalni avtonomistični humbug in odborniki so avtonomijo iz Cirilove tiskarne takoj soglasno s primerno svečanostjo pokopali v papirnem košu. Župan pa je pokopali v papirnem košu. Župan pa je pokopali v papirnem košu. Župan pa je pokopali v papirnem košu.

Iz Fale. Nekateri gospodje v Selnici, katerim načeljuje znani klerikalni poštar, skušajo na vse načine, da bi prideli Falo selniški pošti. V ta namen pobirajo tudi podpise, s katerimi hočejo celo stvar forsirati. Pametni ljudje pa morajo to špekulacijo že vnaprej kar najodločnejše odkloniti, kajti to bi pomenilo v dostavljanju pošte velike zamude in negotovosti, kajti v slučaju nastale Drove ostane itak že Selnica brez pošte, ker se iz Ruš ne more dostaviti. Torej Fala, ki je ob železnici, naj bi dobivala pošto iz Ruš čez Dravo v Selnico in potem zopet nazaj iz Selnice čez Dravo. Tega nikakor ne bomo dopustili in svetujemo vsakemu, pri katerem bi se pojavil kdo z nabiranjem podpisov, da ga kratkoma posadi na cesto.

Posebni vlaki za Pesnico. O priliki velike narodne veselice v Pesnici v nedeljo 10. t. m. vozijo tja in nazaj v Maribor posebni vlaki in sicer odhajajo iz Maribora v Pesnico, prvi ob 12:41, drugi ob 15:30, tretji pa ob 19:15. Iz Pesnice nazaj v Maribor vozita dva vlaka in sicer prvi ob 20:42, drugi pa ob 22:23. Zveze so torej najugodnejše, zato v nedeljo vsi v Pesnico.

Ljudski knjižnici sta darovala g. Tone Šarh 200 K in zdravnik dr. Kumbatovič 100 K. Iskrena hvala! Denarno zbirko za knjižnico bomo nadaljevali, ker nujno rabimo sredstev za nabavo knjig in omar ter ostale opreme. Naj se torej odzovejo predvsem oni, ki še niso nič prispevali. — Vod-

Lovski pes pobegnil. Poveljniku vojaške realke, pukovniku Jakovljeviču je pobegnil lovski pes. Pes ima sivo dlako in po hrbtu črne pike. Kdor bi ga zasledil, naj o tem obvesti lastnika ali pa policijo.

Zvišanje tarifa za odvoz fekalij. Vsled povišanja dnevnin in voznin kakor tudi stroškov za vzdrževanje orodij je sklenil mestni magistrat pobirati za izvoz fekalij s pnevmatičnimi aparati od 1. julija 1921 naprej za tono z 1 cevjo znesek K 75. Za vsaka nadaljnjno cev se pobira K 2 več. Istočasno se zviša podjetniku J. Nendlu v Pobrežju tarifa za izvoz fekalij iz kamer: za 1 sod z vsebino 100 l na K 19, z vsebino 200 l na K 22, a z vsebino 300 l na K 25.

Malkontenti. Prijatelj lista nam pošilja mično sličico s svojega jutranjega izprehoda. Zelo zgodaj — v mariborskih cerkvah je komaj odzvonilo jutranjico — sem došel na Kalvarijo, da se razvedrim po prečuti noči. Ko stopim za kapelico, se prikaže z gozda majhen, sivolas, raztrgan možiček in se nekako zadovoljno ozira krog sebe. »Dobro jutro, očka«, mu voščim besedo in pristavim: »Kaj pa tako zgodaj na Kalvarijo?« Reče se je nekoliko prestrašil moje radovednosti, na to pa je z roko pokazal proti gozdu: »No, bilo je slabo, pa po ceni.« Mislil je na prenočišče v gozdu. Glej, mi je šinilo na misel: stanovanjska kriza še ni na višku. Saj se dobi, pa po ceni! — Čez kakke pol ure sva se srečala s starčkom v parku. Urno in boječe se je pripogibal ter trgal neko kislavo travo. »Kaj pa s tem, očka?« Starček je bil že zlovoljen radi moje radovednosti ali na ogoren nad današnjim časom in mi je zabrusil: »Pa bi dali kaj boljšega. Zajtrkujem!« Glej: sem rekel samemu sebi, ti nisi z ničemer zadovoljen. Kaj naj poreče ta starec, ki mu je gozd hiša in trava zajutrek? Taki smo, malkontenti!

Otvoritev vrta. Gostilna pri „Urbanu“ v Vrbanovi ulici, lastnik g. Sober, otvori v nedeljo svoj lep, senčnat vrt. Opozarjamo na oglas.

Obrtni shod v Slov. Bistrici se vrši kakor že javljeno v nedeljo dne 10. t. m. ob 10 uri predpoldne. Dnevni red je sledeči: 1. Razprava o pomenu in namenu obrtnih, združenih in društvenih organizacij. 2. Razprava o sestavi enotnega obrtnega zakona. 3. Proskriba s silo. 4. Reforma naših financ. 5. Vzgoja obrtniškega naraščanja. 6. Pomen vajeniških domov. 7. Svoboda dela in 8. Debate. Torej kakor je že iz dnevnega reda razvidno, bode ta obrtni shod zelo važen za razvoj obrtniškega stanu in zato se želi, da se ga člani „Slov. obrtnega društva“ v čim večjem številu vdeležijo in da s tem pokažejo, da se zavedajo, da je le v organizaciji moč in da bodo le skupno dosegle pravice, katerih dosedaj nimajo. Zatorej obrtniki vdeležite se tega pomembnega shoda. Opozarja pa se vse tiste, ki se žele vdeležiti shoda v Slov. Bistrici, da se čimprej zglase pri predsedniku tov. Franu Novaku, Aleksandrova c. 22, kjer dobe izkaznico za polovično vožnjo. Sestanek bo v nedeljo zjutraj ob petih, torej pol ure pred odhodom vlaka na glavnem kolodvoru.

Avtomobilna zveza Maribor. Sp. Lendava preko Slatina-Radenci se otvori z 9. julijem t. l. Avtomobil bo vozil Maribor — St. Lenart — Radgona — Slatina-Radenci — Murska Sobota — Belinci — Sp. Lendava in bo odhajal iz Maribora ob 14. uri.

Himen. V cerkvi sv. Magdalene sta se poročila gospodična Milka Cernovšekova iz Maribora ter g. dr. Ljudevit Kohout, okr. zdravnik v Sv. Ožbaltu pri Gradcu.

Odbor društva jugoslovanskih državnih uslužbencev v Mariboru je v svoji seji dne 26. junija 1921 soglasno sklenil, da iz društvenih sredstev podeli štiri podpore po 1000 K, skupaj torej 4000 K za obolele, potrebne člane in njih obitelji in sicer dve podpori po 1000 K za uradnike, dve podpori po 1000 K za poduradnike in služe. Prošnje je vlagati do 15. julija 1921 in nasloviti na društvenega predsednika dr. Adolfa Pečovnika, profesorja v Mariboru, Vra-

zova ulica 2. Prošnjam je treba priložiti: a) člansko izkaznico, b) potrdilo uradnega predstojnika o prejemkih prsilca in številu rodbinskih članov ter c) spričevalo uradnega (okrajnega) zdravnika!

Univerzitetni profesor — ponarejevalec bankovcev. Na Dunaju je bil sretiran univerzitetni profesor dr. Julius v. Meszaros, ki je osumljen, da je ponarejal češkoslovaške bankovce po 500 čK in s tem oškodoval državo za 50.000.000 čK. Imenovani je bil kot učenjak zelo ugledna oseba ter je izdal tudi več znanstvenih knjig.

Narodna čitalnica v Prevaljah priredi dne 10. julija ob 15. uri na Poljani vrtno veselico. Na sporedu je burka „Za letovišče“, srečolov, petje, godba in ples. Vstopnina 3 din. Cisti dobiček je namenjen za nabavo knjig.

Nogo si je zlomil. 23-letni Konrad Pečovnik v Sv. Lovrencu na Pohorju si je pri delu zlomil levo nogo pod kolenom. Z železnico so ga pripeljali na koroški kolodvor, odkoder ga je rešilni oddelek prepeljal v javno bolnico.

Akademsko društvo „Triglav“ si usoja tem potom javiti vsem sl. starejšinam in ljubiteljem „Triglava“, da imamo sedaj svoj lokal v Dugoj ulici št. 33, 2. kat. Zagreb. — Obenem prosimo, da se vsa event. pošta pošilja na novi naslov.

Na cesti je obležal. V četrtek ob 18. uri je dobil rešilni oddelek obvestilo, da leži v Strossmayerjevi ulici nek možki. Na liču mesta so ugotovili, da je to Miha Fasching iz sv. Petra. Imenovani je bil v tuk. javni bolnici. Zaradi nekega prepira z drugim bolnikom ga je vodstvo bolnice neozdravljene odpustilo. Dospel je do Strossmayerjeve ulice, kjer se je zgrudil. Noge je imel popolnoma zatekle in videlo se mu je takoj, da je še bolan. Rešilni oddelek ga je prepeljal nazaj v bolnico.

Nesreča vsled električnega udarca. V Magdalenski ulici 15 je dal poseznik svojo hišo renovirati. Med opoldanskim počitkom je splezal 15-letni urarski učenec Josip Golob na ob zidu slonečo lestvo, pri tem pa je zadel ob električno napeljavo in vsled električnega udarca padel 6 m globoko na zemljo. Za dobil je opekline na obeh rokah, težke notranje poškodbe in pretresenje možganov. Rešilni oddelek je prepeljal ponesrečenca v bolnico.

Pisarniški prostori in stanovanjska beda. Nova ministrska naredba pravi jasno, da se morajo vsi listi stanovanjski prostori, ki so se spremenili po letu 1914 v pisarne in druge lokale, brezpogojno zaseči v stanovanjske svrhe. Take pisarne lahko ostanejo samo v tem slučaju nespremenjene, ako njih lastnik sezida odgovarjajoče stanovanjske prostore drugod. Ta določba in ona, ki sili vse denarne zavode in veleobrate, da zidajo za svoje uslužbenstvo stanovanja, nam daje upati, da bo v dolednem času konec stanovanjske bede.

Nemško zavajanje našega obmejnega prebivalstva. Znani zagrizeni nemški odvetnik dr. Hanns König objavlja v „Deutsche Grenzwehr“ poziv, naj se prebivalstvo Apaške kotline poslužuje zemljiških knjig pri cmureški in radgonski sodnji, istotako naj tudi kupne pogodbe sklepa v Cmureku ali Radgoni ter naj se ne trudi z oddaljeno sodnijo v St. Lenartu. Odveč bi bilo posebej poudarjati, da bi bili vsi taki posli sklenjeni pri cmureški ali radgonski sodnji neveljavni, ker sta to sodnji tuje in ne naše države. O tem zlobnem zavajanju in beganju našega obmejnega prebivalstva je bila obveščena tudi naša mariborska sodnja, ki bo poskrbela, da se ljudstvo še pravočasno pouči in posvari. Kdaj bo že enkrat končalo to vtikanje nemških hujskačev v zadeve našega obmejnega ljudstva?

Promenadni koncerti v mestnem parku, katere prireja Olepševalno društvo za mesto Maribor, da si gmotno opomore, prične zopet s to nedeljo dne 10. julija s sodelovanjem godbe južne železnice in sicer v času od pol 11. ure do 12. ure. Vstopnina je kakor doslej 1 din. za odrasle, pol din. za dijake in izkaznico in otroke. Dne 17. julija t. m.

odpade koncert, ker je godba že drugod zaposlena. Vse nadaljnje nedelje in praznike se bodo koncerti vršili redno, kolikor bo pač vreme dopuščalo.

Statistika dijaštva preteklega šolskega leta na državni realki v Mariboru. V šolskem letu 1920/21 se je vpisalo 449 učencev in učenk (lani 440) na koncu leta jih je še ostalo 412. Med tem je bilo 377 rednih in 8 zasebnih učencev in 27 hospitantk. — Z odliko sposobnih je bilo 35 učencev in učenk (= 8,5%), sposobnih 229 (= 55,6%), nesposobnih 81 (= 19,7%), ponavljalni izpit iz enega predmeta v septembru je dovoljen 57 učencem (= 13,8%) in brez redov jih je ostalo 10 (= 2,4%). Ustni zrelostni izpiti so se vršili od 4. do 6. julija. Izpričevalo zrelosti z odliko so dobili štirje, izpričevalo zrelosti 18 in eden je propel za pol leta. Izmed Slovencev so napravili zrelostni izpit tile: Behar Anton, Gračner Viktor, Kadunc Ivan, Končan Friderik in Novak Marijan.

Kultura in umetnost.

x Pavel Kunaver: Na planine. S 16 slikami. V Ljubljani, 1921. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 139. Cena vezani knjigi K 50. Naša planinska literatura je še zelo skromna. Nekaj letnikov „Planinskega vestnika“ in — skoro pri koncu smo, čeprav se vzprieo prekrasnih in mnogobrojnih naših planinskih izletišč razvija turistika v Sloveniji od leta do leta bolj. Temu pomanjkanju primerne strokovne literature je sedaj odpomogel znani naš turist Pavel Kunaver, ki je napisal zgoraj navedeno delce. Knjigo bo vzel z veseljem v roko vsak hribolazec, izborno bo pa služila zlasti planince-turistom, ker jim bo vzbudila veselje in ljubezen do naših prelepih planin ter jim dala vse najpotrebnejše podatke, napotke, pojasnila in svarila. Razdeljena je knjiga v 16 poglavij, ki govore o pomenu planinstva, o hrani, o opravi in orodju, o vedenju v planinah, o prenočevanju na planem, o planinskih cvetkah, o hoji in plozanju, o zimski, o nevarnostih, plazovih, ledenikih itd. Lepo in živahno pisano delce ponazarjajo zanimivi in poučni osebni spomini in doživljaji izkušenega pisatelja, zato jo toplo priporočamo zlasti v planinah pogosto prelahkomiselni mladini. Tekstu pridejani fotografski posnetki so okusno izbrani in mojstersko izvršeni. Knjiga bo v okras vsaki hiši in vsaki knjižnici.

x Parni kotel. Spisal Ing. Gvido Gulič, v Ljubljani 1921. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena za vezano knjigo 40 K. Po vzgledu češke zbirke „Za vzdelanim“ smo končno tudi Slovenci dobili popularno znanstveno knjižnico, ki bo prinašala kratke in praktične razprave iz vseh strokovnih zvez. Hitro se boš lahko informiral iz takih zvezčičev ter ne bo treba iskati debelih knjig, ki so vporabne končno le strokovnjakom. Inž. Gulič je svojo razpravo namenil kurjačem in posestnikom parnih kotlov, delovodjem in drugim praktičnim osebam, zlasti pa naraščajo. V splošnem podaja spis vse, kar treba vedeti o parnem kotlu. Terminologijo je deloma ustvaril po slovenskem in drugih slovanskih jezikih. Priložen je tudi slovensko-nemški slovarček in prinaša veliko število šematičnih skic in slik kotla in njegovih delov. Posamezna poglavja so tudi čisto znanstvena ter vpoštevajo najnovejše izume na tem polju. Knjigo toplo pozdravljamo in priporočamo.

x Poglavje deveto in deseto kazenskega zakonika za kraljevino Srbijo. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Str. 69. Cena K 12, po pošti K 1 več. Deveto in deseto poglavje srbskega kazenskega zakonika, ki je bilo z ukazom razširjeno na celo državo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, je sedaj izšlo v posebni knjižici, opremljeno s primerjalno razpredelnico tozadevnih avstrijskega in nemškega kazenskega zakona. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

x Jadranka. Izšla je 7. številka s sledečo vsebino: A. Askerc: Čuj, veter piše razdivjan. — M. Gregoričeva: Za samostanskim obzidjem. — M. Stepančičeva: O spočetju naše književnosti.

Kino.

I. Mariborski bioskop. V soboto, nedeljo, ponedeljek in torek se predvaja II. epoha »One, ki živijo od ljubezni«. V ponedeljek godba.

Sokolstvo.

o Pragersko. V četrtek zvečer, 14. t. m. priredi naš Sokolski odsek zopet predavanje staroste br. dr. Pivka, h kateremu prijazno vabimo tudi sosedje. Predavanje se vrši pri Dolničarju in je vstop vsakomur prost.

Sport.

Ljubljana—Maribor, velika cestna kolesarska dirka, ki se vrši v nedeljo 10. julija obeta biti zelo zanimiva. Prijavljeni so številni hrvatski, mariborski, celjski in ljubljanski dirkači, tako da bo ta prva dirka, na kateri bodo zastopani poleg Ljubljane, tudi ostali dirkači Slovenije. Prijave sprejema do petka 8. julija zvečer g. Fr. Ogrin, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14. Razpisanih je v lahki skupini 6 nagrad, v težki 3, v skupini seniorjev 1, vrhu tega še časovne kolajna in specialno darilo. V Mariboru bo na cilju promenadni koncert. Dirkače je pričakovati na Vransko okrog 8. ure, v Celje okrog 1/9. ure, v Konjicah okrog 1/10. ure, v Mariboru 1/11. ure. Vsi mariborski dirkači in mariborski sportniki se vabijo na sestanek, ki se vrši v mariborskem Narodnem domu po dirki v svrhu ustanovitve kolesarskega društva oziroma oživitve obstoječega.

Jugoslovanski kolesarski podsavez se je osnoval v petek 1. julija za sportno okrožje Ljubljana ter mu je izbran predsednikom g. major Jaklič, tajnikom g. J. Gorec, odbornikom: Gorjanc in Ogrin Ljubljana, Kramar Celje, Rifel Novo mesto, Mežnarič Jesenice, Toporiš Sočanje, Kovatič Ormož. 1. mesto se prihrani za Maribor. Podsavez priredi v letošnji sezoni motorno hitrostno dirko in dirko za gorsko prvenstvo. Vse dopise je naslavljati na Kolesarski podsavez, Ljubljana, Narodni dom. Vsi klubi naj prijavijo svoj pristop podsavezu. Enako naj se obrnejo na podsavez vsi oni, ki žele osnovati kolesarski odsek v kakem kraju.

S. K. Korotan pozivlja vse svoje izvršujoče člane, da se udeležijo važne klubove seje, ki se vrši v soboto ob 8. uri zvečer v Narodnem domu.

Gospodarstvo.

Izvoz naših vin.

Pod gornjim naslovom razpravlja vinogradnik g. Rob. Košar v Trgovskem listu o izvozu naših vin na Češkoslovaško ter pravi, da je to za enkrat samo sekundarnega pomena. Sedanje jugoslovanske dežele do sedaj niso direktno trgovale v večji množini s kraji Č. S. republike, ker naša pristna, več ali manj kislina in sladka nerezana vina niso po češkem okusu. Ta prepad med našim blagom in češkim okusom je premostila dosedaj dunajska vinska trgovina, ki je v svoje velike rezervoarje stakala naše vinske produkte in jih cepljene, okusu primerne stavila na trg v severne dežele stare monarhije. Na Češkem sta bili pred vojno razširjeni malodane samo dve vrsti vina in sicer belo »avstrijsko« in temnorudeče »ogrsko«, oboje proizvod cepljenja naših in ogrskih vin. Pri cepljenju se je gledalo na to, da ne zakrije preveč prvotni značaj vina in tako so dunajski trgovci imeli vedno odjemalce za naša kislata vina. Če bi torej hoteli mi zavojevati češko-

slovaški vinski trg, bi se morali na vsak način posluževati cepljenja. Zaenkrat pa mislim, da je to pri nas skoraj neizvedljivo. Zato pa moramo na vsak način skušati pridobiti po naši lastni krivdi izgubljeni vinski trg v Nemški Avstriji. Nujno je potrebno, da takoj podvzamemo potrebne korake, ker nas drugače Italijani, Španci in Francozi, ki si na vso moč prizadevajo, da nas izpodrinejo, — prekosijo.

g Tvoronica stekla. Skupina ruskih inženjerjev namerava v okolici Zaječara zgraditi tvornico stekla in se je že obrnila na ministerstvo za odobrenje.

g Nova železniška proga. Deputacija z Ljubljane bo predložila beograjski vladi načrt za železniško progo Murska Sobota - Ljutomer - Ptuj - Rogatec - Brežice in prosila, da se zgradi tudi takoj prične.

g Nova sladkorna rastlina. Nemški generalni konzul Ginter v Južni Ameriki je našel novo sladkorno rastlino, ki vsebuje sok, kateri ima okus saharina. Ginter pravi, da je iz te rastline izdelan sladkor tridesetkrat bolj sla-

g Razpis dobave materiala za vezanje tobaka. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 20. julija t. l. ofertno licitacijo za nabavo materiala za vezanje tobaka in sicer: a) Za Srbijo in Črno goro: kartone za označbo bal, 300.000 komadov; plombe iz pločevine (300.000 komadov); 10 decimalnih tehtnic, fran. sistem s 30 kg kapacitete; ameriško platno (600 metrov), klešč za plombe (20 kosov). b) Za Dalmacijo: platno za ovijanje bal, (60.000 metrov); 10.000 kosov vrvi po 6 metrov dolgi; 5.000 kg vrvi za šivanje bal, 40.000 plomb iz pločevine. c) Za Vojvodino Hrvatsko, Slovenijo: 60.000 vrvi po 3,80 m, 40.000 kosov sukanca po 4 m dolgi; 20.000 kosov sukanca po 4,50 m dolgi.

g Nacionalizacija dalmatinske industrije. V Omišu se je vršila te dni glavna skupščina »Sufid«-a, družbe za izkoriščanje vodnih sil Dalmacije. Na tem običnem zboru je bil v odbor družbe, ki je bila doslej popolnoma v italijanskih rokah, kot prvi jugoslovanski odbornik izvoljen znani naš delavni rojak, načelnik omiške občine, veleindustrijalec g. Milan Marušić. S tem je storjen prvi korak za nacionalizacijo tega za Dalmacijo pomembnega podjetja. Pričakovati je, da se bo skupnemu delovanju Zadrugnega saveza, Zadrugne banke in Industrijalne zajednice posrečilo doseči, da preide doslej še v italijanskih rokah nahajajoče se podjetje popolnoma v last domačega kapitala.

g Za izboljšanje prometa med Češkoslovaško in našo državo. Češkoslovaška trgovina z Jugoslavijo je mnogo trpela vsled slabih prometnih razmer. Osrednja zveza češkoslovaških industrijcev je poverila nekaterim špedicijskim tvrdkam, da organizirajo odpremo blaga za Jugoslavijo. Uvedeni so posebni vlaki, a vagoni za te vlake se zbirajo na postajah Čmunt, Breclava in Devinska Nova Ves. Vlaki bodo sestavljeni za Maribor, Zagreb in Beograd; po potrebi tudi za druga mesta. Pošiljke za postaje pred Zagrebom se bodo priklopile mariborskemu vlaku, one za Zagreb in čez Zagreb zagrebškemu, med tem ko bo za Beograd vozil poseben vlak v Beograd, hangarji »Sava«. Vlaki bodo sestavljeni, kakor hitro se bo nabralo 400—500 ton blaga. Vsak vlak bodo spremljali 4 spremljevalci.

g Prost izvoz v Madžarsko. Minister za poljedelstvo je dovolil, da se sme do preklica brez dovoljenja izvažati sledeče poljske pridelke: sveže grozdje in drugo sveže ali predelano sadje, sveža in predelana zelenjava, izvzemši krompir, nadalje vino in šampanjec.

g Produktna borza v Beogradu. Po poročilih beograjskih listov se je predlagalo, da se ustanovi v Beogradu produktna borza in se na ta način omogoči enotno odredjevanje cen za poljske pridelke.

g Gosenice na Moravskem. Iz Moravskega poročajo, da ogrožajo gosenice vse nasade sladkorne pese, krompir, deteljo, travnike in celo gozde, kar bo dovedlo do grozne katastrofe. Oblasti se neumorno trudijo, da zatrejo gosenice in je v to svrhu odredjeno tudi vojaštvo.

g Izmenjava blaga med Rusijo in Poljsko. Zastopniki poljskih tvrdk so dospeli v Volinijo, ter bodo pričeli izmenjavo blaga med Rusijo in Poljsko.

g Trgovsko gibanje v Petrogradu. V Petrograd so dospeli številni zastopniki inozemskih tvrdk, da se informirajo o pogojih za podelitev koncesij.

g Nemško-francoska trgovska pogodba. Listi poročajo o sklepu nekake nemško-francoske trgovske pogodbe, glasom katere dobavi Nemčija Franciji blago in surovine v vrednosti 15 milijard. V to pogodbo spada tudi napol izdelano blago, ki se bo v Franciji izgotovilo, nadalje 500 nemških lokomotiv in 25.000 železniških vagonov.

Glavni urednik: Radivoj Rekar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

V nedeljo, dne 10. julija 1921 se vrši v gostilni „BALKAN“ LINHARTOVA ULICA 13

velika vrtna veselica

zdržena s pojedino domačih krofov in prazenih piščancev. — Postrežba točna! Vstopnina prosta. Igra jako priljubljena godba. — Za obilen obisk se priporoča gostilničarka „BALKANA“

Otvoritev gostilne.

Dovoljujem si naznaniti cenj. občinstvu, da sem prevzel novo urejeno

gostilniške prostore

v Mlinski ulici 9

v lastno oskrbo in da se bom potrudil zadovoljiti cenj. goste z dobrimi naravnimi vini kakor tudi toplimi in mrzlimi jedili. Obenem tudi namagam, da je v mojem električno razsvetljenem kegljišču še nekaj večerov za igranje prostih.

Za obilen obisk se najtopleje priporoča

947 2-1

F. Stossier.

Novo ustanovljeno Pevsko narodno izobraževalno društvo v Pekrah priredi v nedeljo, dne 10. t. m.

družabno zabavo

Pri zabavi sodeluje Vrhodolska godba. K mnogobrojni udeležbi

vljudno vabi odbor.

V nedeljo 10. julija 1921 se vrši pri vsakem vremenu v gostilni Vollmaier, Tržaška cesta

KONCERT

Za mrzla in topla jedila ter izvrstna vina je preskrbljeno. — Za obilen obisk se priporoča

945

gostilničarka.

Vina,

Vršačka hribovska vina

in žganja razpošilja po nizkih dnevnih cenah ter preskrbuje komisijske doposiljave. Transportni sodi na posodo vedno na razpolago. Vzorci se razpošiljajo brezplačno

939 2-1

Karol Thier, vinski komisijonar

Tel. št. 146.

Vršac

Tel. št. 146.

Mala oznanila.

Posedstvo se da v najem, eno uro od Maribora, obstoječa iz 11 orolov zemlje in potrebnih gospodarskih poslopij, vse ob okrajni cesti. Naslov v upravi. 895 7-5

Vila s 7 sobami za eno družino, v katero se lahko takoj vseli, se proda. Vpraša se v upravi lista. 887 6-4

Proda se več lesenih zabojev, Marib. tiskarna d. d.

Proda se otroški voziček. Po brežje, Cankarjeva ulica 6. 937 2-2

Branjarja na lepem prostoru tik državnega mostu se odda. Naslov pove uprava. 944

Dobro ohranjen živalni stroj se ceno proda. Klavniška ulica 14/1. 944

Odvetnik

dr. Juro Jan

preje v Trstu in na Koroškem, je preselil svojo pisarno

v Maribor

(nasproti sodišču)

948 2-1

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku:

Kristalna soda
Glauberjeva sol, kalc. l. krist.
Grenka sol, prosta
Pralni prašek
Natrijev in kalijev soliten
Zelena in modra galica
Superfosfat
Kalijeva sol
Prstene barve
Antichlor
Chromkali
Zveplena kislina
Crnila v vseh vrstah in barvah
Stampiljska barva brez olja
Gummi arabicum
„Neosan“, terpentinska krema za čevlje
Modrilna esenca
Crnilo za usnje

992 2-1

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne Transporte v Ljubljani.

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TEST, WIEN.

Telefon št. 376

Speditelj vseh vrst: :o: Cestna agentura in carinske reklamacije. :o: Vključitveno vsakovrstnega blaga. :o: Mednarodni prevoz. :o: Solitve v patentiranih pokritih vozovih na vse strani. :o: Speditorske dostave podjetje južno železnice.

Naše glavno podjetje je v Ljubljani

113

Brzjav. naslov: Spedbalkan.

Predprodaja vozovnic

za vse proge južno in državne železnice.

Skladništvo spojeno s tujim jedno železnice, Aleksandrova cesta št. 79.

Najbolje domače speditorsko podjetje